БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО
ГЕОФИЗИКА, ГЕОДЕЗИЯ И ГЕОГРАФИЯ
№ 601 / 16.11 2026 г.
СОФИЯ

# СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Поли Николова Рукова – член на научно жури в конкурс за заемане на академична длъжност ***"професор"*** по професионално направление 4. 4.Науки за Земята, специалност „Икономическа и социална география" (География на туризма).

Настоящото становище е изготвено на основание на Заповед на Директора на НИГГГ-БАН № 01-219 от 17.09.2026г. и решение на заседанието на научното жури от 16.10.2026 г. То е съобразено с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ. Становището е съставено от три части и заключение.

## I. Изисквания към кандидата

по чл. 29 (1) и чл. 29б от ЗРАСРБ, чл. 60 от ППЗРАСРБ и чл. 58 (1), (2) и чл. 59 (3) от Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ

В настоящия конкурс има единствен кандидат, **доцент д-р Десислава Георгиева Вараджакова.**

Доц. д-р Д. Враджакова има бакалавърска и магистърска степен по туризъм от УНСС. Защитава дисертация на тема „Усъвършенстване и организация на градския туризъм" пред ВАК и придобива ОНС „доктор" по научна специалност 05.02.18 „Икономика и управление (туризъм)" през 2010 г.. След специализации в туристическия сектор притежава диплома IATA/UFTAA и сертификат Amadeus курс. Придобива квалификация „журналист" след 4-годишно обучение в специалност „Журналистика и масмедии" в УНСС (2003 г.). През 2004-2005 г. следва магистратура „Испанска филология" в СУ „Св. Климент Охридски". Специализира френски език по програма Erasmus в Université de Savoie, Annecy, Франция (2004). Владее отлично испански език, английски – много добре, френски и руски – добре и италиански – основно.

Кандидатът има многогодишен преподавателски и научноизследователски опит, резултат от заеманите академични длъжности. През 2011-2016 г. е главен асистент във филиал „Л. Каравелов", Кърджали на ПУ „П.Хилендарски". От 2016 г. е доцент по професионално направление 3.9 „Туризъм" във ВТУ „Св.св. Кирил и Методий". Тя е ръководила 31 дипломанта. От 2019 г. е и доцент по ПН 4.4. Науки за Земята , специалност „Икономическа и социална география" към едноименната секция на департамент География при НИГГГ БАН. Научен ръководител е на двама докторанта в института.

От направената проверка на представените документи и материали за конкурса не са констатирани липси или нарушения в процедурата и за допустимост до конкурса на кандидата, доц. д-р Десислава Вараджакова.

## II. Изисквания към научноизследователската и научно-приложната дейност

чл. 29 (1), т.1, т.3, т.4, т.5, т.6, (2) и (3), чл. 29б (1) от ЗРАСРБ, чл. 60 (1), т.1, т.3, т.4, т.5, т.6, (2) и (4) от ППЗРАСРБ, чл. 58 (1), т.1, т.4, т.5, т.6, т.7, (2), (3) от Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ

Представената за конкурса за „професор" научна продукция не повтаря представените материали в други конкурси, в които доц. Вараджакова е участвала, а именно – за придобиване на ОНС „доктор", за доцент по направление 3.8 Туризъм и за доцент по ПН 4.4 Науки за Земята.

Минималните национални изисквания за участие в конкурса са за общо 640 точки. Доц. д-р Десислава Вараджакова има общо 1001 точки, като в групите показатели В, Г, Д и Е те са значително по-високи от изискуемия брой.

*Таблица 1. Минимални изисквания по групи показатели за академична длъжност „професор"*

| Група от показатели | Съдържание | Професор | **Точки на кандидата** |
|---|---|---|---|
| А | Показател 1 | 50 | **50** |
| Б | Показател 2 | - | **-** |
| В | Показатели 3 или 4 | 100 | **102** |
| Г | Сума от показателите от | 220 | **296** |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | 5 до 10 | | |
| Д | Сума от показателите от 11 до 13 | 120 | **360** |
| Е | Сума от показателите от 14 до края | 150 | **193** |
| **ОБЩО** | | **640** | **1001** |

***Анализ на представените научни публикации и материали по групи показатели***

В **Група А** – 50 точки за защитения дирестационен труд на кандидата за ОНС „доктор“ на тема „Усъвършенстване и организация на градския туризъм“ в УНСС.

В **Група В** показател 4 – кандидатът е представил 6 публикации в съавторство с общо 102 точки. Водещ автор е в 4 от публикациите. Всичките са публикувани в реферирани и индексирани от Scopus издания, като една статия е в издание с квартил Q1, една – с квартил Q2, 3 броя – с квартил Q3 и една с квартил Q4.

В **Група Г** са представени публикации с общо 296 т. Група Г.7 включва 25 публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация. Самостоятелни са 5 публикации (Г.7–14; Г.7–18; Г.7–20; Г.7–23 и Г.7–25), а останалите – в съавторство. В Г.8 са представени 6 публикации – 3 студии и 3 глави от монографии. Една от тях е съмостоятелна (Г.8–5), а останалите – в съавторство.

От общо 37 публикации 30 са на английски език, 6 – на български и една – на испански език, което допринася за разпознаваемостта на кандидата от международната научна общност.

В **група Д** показател 11 кандидатът е представил 72 цитата на 12 публикации, в научни издания, реферирани и индексирани в световна база данни с научна информация и в монографии и колективни томове. Една от цитираните публикации има 53 цитирания. Общият брой точки е 360, или три пъти по-голям от минималните изисквания.

Доц. Вараджакова е представила информация в **група Е** за ръководство на един национален научен проект и участие в 2 национални и 1 международен научни проекта, за привлечени средства и публикуване на два авторски университетски учебника и едно университетско учебно пособие. Общият брой точки за групата е 193, при минимални 150.

**Справката за приносите** в научните трудове на кандидата, участващи в настоящия конкурс е в две части – I част: Хабилитационна разширена справка за научните приноси и II част: Справка за научните приноси в публикациите в група от показатели Г.

В първата част теоретико-методологични приноси е направено теоретично систематизиране чрез библиометрично картографиране, като е извършен мащабен научен преглед на литературата, свързана с имиджа на дестинация като фактор за вътрешния туризъм, в Scopus (период 1995–2024 г.) чрез софтуера VOSviewer. Резултатите показват нарастващ научен интерес към темата след 2015 г., като основните статии са публикувани в списания от най-високия квартил (Q1) в базата данни Scopus.

Модифициран е мултиатрибутивния модел на Фишбейн, като вместо за обичаен избор на дестинация, моделът е приложен за прецизно количествено оценяване и сравняване на тежестта на негативните атрибути едновременно при зимния и летния вътрешен отдих.

Научно-приложните приноси в първата част са регионалните анализи, анализът на основните фактори за негативните нагласи и анализът на нагласите към националните курорти. Резултатите имат практическо приложение при управлението на дестинации и разработването на политики чрез диференцирани маркетингови стратегии с цел подобряване качеството на предлаганите услуги в зависимост от различните демографски сегменти. Установени са факторите за избора и маркетинга на дестинациите в България, идентифицирано е влиянието на дигиталната диференциация върху потребителите на туристически услуги, анализирана е сезонната диференциация във ваканционния туризъм, оценена е значимостта на черноморските

курорти за развитието на вътрешния туризъм, разкрит е потенциалът на вътрешния туризъм за възстановяване след криза.

Приносите на публикациите в група Г са представени в четири направления: *1) Изследване на негативните нагласи на част от българските граждани към вътрешния ваканционен туризъм (10 публикации; 2) Социално-икономическо влияние на пандемията от COVID- 19 върху туристическата индустрия (10 публикации); 3) Регионални и специфични изследвания на туризма (9 публикации) и 4) Класификация на малките градове, вкл. по туристически показатели (2 публикации).* Приносите във всяко направление са развити в детайлен анализ на теоретичните и научно-приложните им аспекти. Изследванията в направления 1 и 2 са на базата на собствени проучвания на колектив, в който кандидата има значимо участие, което допринася за тяхната оригиналност и значимост в научната литература.

Представените документи и публикации, ясно формулираните приноси, научноизследователските проекти, университетската преподавателска и публикационна дейност на кандидата, доц. д-р Вараджакова, не само покриват, но и надвишават изискванията за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор".

**III. Мнения, препоръки и бележки**

При подготовката на становището не са констатирани грешки, неточности и пропуски.

Богата академична биография на кандидата, доц. д-р Десислава Вараджакова, респектира и е категорично основание за участието й в конкурса. Освен автор на стойностни научни публикации, ръководител и участник в много национални и международни проекти, тя активно участва в научни форуми, на които е изнесла 56 доклада. Била е председател на 5 организационни комитета, член на 6 комитета и участник в 24 научни комитета. Член е на редакционните колегии на 6 научни списания (от които 4 чуждестранни) и е зам.гл. редактор на едно от тях. Представител е на БАН в Националния съвет по туризъм, в Регионалния съвет за развитие на Североизточен регион. Член е на Научния съвет на НИГГГ при БАН.

Познавам доц. Вараджакова от съвместната ни работа в секция „Икономическа и социална география". Тя е акуратен и отзивчив колега, който впечатлява с организационните си умения да ръководи и с професионализма си в реализирането на академичната научноизследователска дейност.

**Заключение**

От направената проверка на представените материали за конкурса не са констатирани нарушения. Спазени са всички изисквания на чл. 29 (1), (2), (3) от ЗРАСРБ, чл. 60 (1) (2) (3) и (4) и чл. 61 (1), (3) от ППЗРАСРБ, чл. 58 (1), т.1, т.4, т.5, т.6, т.7, (2), (3) и чл. 59 (1), (2), (3), (4), (5), (6) и (7) от Правилника на НИГГГ-БАН по ЗРАСРБ.

**Въз основа на запознаването с документите и анализа на научната продукция на кандидата за конкурса, съгласно чл. 29б (2), (3) от ЗРАСРБ, давам моята положителна оценка (ЗА) и предлагам на Научния съвет на НИГГГ– БАН, доц. д-р Десислава Георгиева Вараджакова да бъде избрана за заемане на академичната длъжност „професор" по професионално направление 4. 4.Науки за Земята, специалност „Икономическа и социална география" (География на туризма).**

**Дата: 16.11.2026** **ЧЛЕН НА НАУЧНОТО ЖУРИ:**

**София** **доц. д-р Поли Рукова**